

Hvad er aktindsigt?

Aktindsigt er din ret til at se dokumenter og oplysninger hos offentlige myndigheder. Retten er fastsat i offentlighedsloven og gælder for alle – uanset hvem du er, og hvorfor du spørger.

Hvad er aktindsigt?

Aktindsigt er en grundlæggende demokratisk rettighed. Det er retten til at bede en offentlig myndighed om at se de dokumenter og oplysninger, der ligger i myndighedens sager. Tænk på det som en nøgle til det offentlige arkiver – en nøgle, som alle borgere har ret til at bruge.

Retten til aktindsigt er fastsat i offentlighedsloven (lov nr. 606 af 12. juni 2013). Loven bygger på en grundlæggende idé: at borgerne skal have mulighed for at følge med i, hvad der foregår i det offentlige system, som vi alle betaler for og er afhængige af.

Hvem kan søge aktindsigt?

Alle kan søge aktindsigt. Du behøver ikke at være dansk statsborger, du behøver ikke at bo i Danmark, og du behøver ikke at have en særlig interesse i sagen. Offentlighedsloven bruger ordet "enhver" – og det betyder præcis, hvad det siger.

"Enhver kan med de undtagelser, der følger af denne lov, forlange at blive gjort bekendt med dokumenter, der er indgået til eller oprettet af en myndighed m.v. som led i administrativ sagsbehandling i forbindelse med dens virksomhed." — Offentlighedslovens § 7, stk. 1

Skal jeg begrunde min anmodning?

Nej. Du har ingen pligt til at fortælle myndigheden, hvorfor du vil se dokumenterne. Det er en vigtig pointe: aktindsigt er ikke noget, du skal gøre dig fortjent til. Det er en ret, der tilkommer dig i kraft af, at du er menneske og borger i et demokratisk samfund.

Mange er i tvivl om dette, og nogle myndigheder spørger faktisk til formålet. Men myndigheden må ikke kræve en begrundelse, og den må heller ikke lægge vægt på din begrundelse (eller mangel på samme), når den afgør, om du har ret til aktindsigt.

Hvad kan du bruge aktindsigt til?

Aktindsigt er et redskab til at holde det offentlige ansvarligt. Du kan bruge det til at:

- Kontrollere, om en afgørelse i din egen sag er korrekt og lovlig
- Undersøge, hvordan din kommune behandler et bestemt problem
- Følge med i, hvad et ministerium har besluttet om en given sag
- Hjælpe med at afdække fejl, misforhold eller dårlig forvaltning
- Skabe grundlag for en debat i offentligheden om et vigtigt spørgsmål

Journalister bruger aktindsigt flittigt til at afdække historier af samfundsmæssig betydning. Men retten tilhører alle – ikke kun pressen.

Aktindsigt er din nøgle til demokratiet

Et velfungerende demokrati kræver åbenhed. Når borgere, journalister og organisationer kan se, hvad myndighederne gør, skabes der et naturligt incitament til at handle lovligt og hensigtsmæssigt. Aktindsigt er derfor ikke blot en individuel rettighed – det er en mekanisme, der holder hele det offentlige system på rette spor.

På ÅbenDanmark vil vi hjælpe dig med at bruge denne ret. Uanset om du er helt ny til aktindsigt eller allerede har prøvet det før, finder du her viden og vejledning, der gør processen lettere.